

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

14. ročník, školský rok 2021/22

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Írd a válaszlapra a helyes válasz betűjelét, amely mellett az UNESCO teljes neve szerepel.

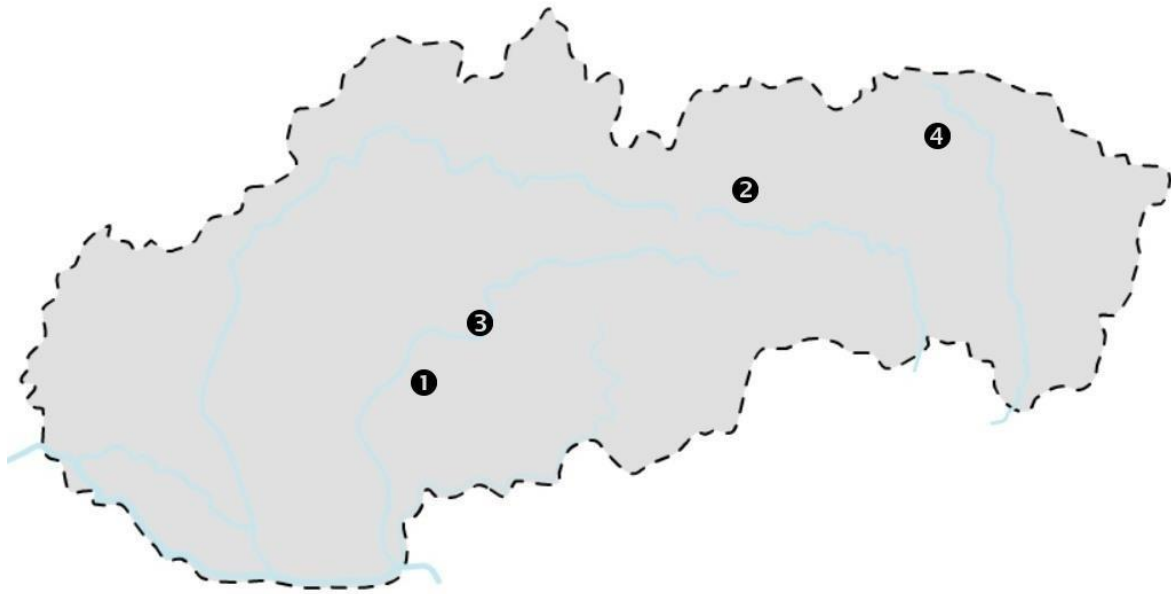
- a) The United Nations Esthetic, Scientific and Cultural Organization
- b) The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- c) The United Nations Educational, Scientific and Community Organization
- d) The United Nations Esthetic, Scientific and Community Organization

2.* Állítsd párba a Világörökség szlovákiai helyszíneit azokkal az évekkel, amikor ezeket felvették erre a ranglistára. Írd a válaszlapra a megfelelő betű- és számkombinációt.

- a) Selmecebánya 1) 1993
- b) Lőcse 2) 2008
- c) Fatemplomok 3) 2009

3.* Szlovákia vaktérképén kijelöltünk 4 helyszínt, melyek rákerültek az UNESCO listájára. A térkép felett a helyszínek neveit számokkal helyettesítettük. Írd a válaszlapra a térképen látható számok és az alább felsorolt nevek mellett található betűk helyes kombinációját.

- A) Hervartó/Hervartov B) Lőcse/Levoča
- C)Garamszeg/Hronsek D)Selmecebánya/Banská Štiavnica

4.* Az alábbi meghatározások szerint írd a válaszlapon helyesírási hiba nélkül a város jelenlegi nevét. A város neve két szóból állhat.

a) A város már a 13. században a királyi udvar jelentős bevételi forrása volt és egyike volt a középkori Magyarország legfontosabb gazdasági központjainak. Népessége szerint a 18. század 80-as éveiben a jelenlegi Szlovákia második és Magyarország harmadik legnagyobb városa volt.

b) A város egyedi tere megőrizte a középkori 3:1 arányú téglalap alakú formáját és Európa legnagyobb ilyen jellegű tere lett. A Szepességi Szász Közösség fővárosa volt.

5.* A képen Selmecebánya látképe látható.

Olvasd el az alábbi kijelentéseket, amelyek a városhoz kötődnek és állapítsd meg, hogy igazak- vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

a) Az egykori tűzhányó kráterében, katlanjában helyezkedik el, ezért a középkor előtti korszakban egyáltalán nem lehetett benépesítve.

b) Az egykori tűzhányó kráterében, katlanjában helyezkedik el, ezért a területe már az őskorban benépesült.

c) Selmecebánya központjában áll az ismert evangélikus artikuláris fatemplom.

d) A város területén nem áll semmilyen evangélikus fatemplom.

e) A város már a 13. században IV. Béla királytól kiváltságokat kapott.

f) A városban megmaradt a Klopacska épülete, az innen leadott hangjelzéssel hívták munkába a bányászokat.

g) A város képes volt megvédenie magát és a törökök (Oszmán Birodalom) nem tudták leigázni.

6.* Állítsd párba Selmecebánya látképeit a felirattal. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

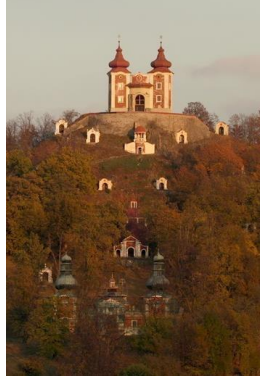
A) Újvár/Nový hrad

B) Óvár/Starý hrad

C) Kálvária

1

2

3

7.* Az alábbi képek egyikén Selmecebánya központjának egy része látható. Írd a válaszlapra a megfelelő kép sorszámát.

1

2

8.* Állapítsd meg, hogy a hervartói fatemplomra vonatkozó alábbi állítások közül melyek helyesek. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A templom a legrégebb szlovákiai fatemplom.
- b) A templomban megmaradt a 13. századi román stílusú oltár.
- c) A templomnak eredetileg nem volt nyugati tornya.
- d) A templomban jelenleg már nem szolgálnak szentmisét.
- e) A templom padlója agyagos földből, döngöléssel készült padló.
- f) A templomban megmaradt a gótikus főoltár az 1460 – 1480-as évekből.

9.* Garamszegen az ismert fatemplomon kívül még van két érdekes épület. Állítsd párba az épületek képeit a felirattal. Írd a válaszlapra a helyes betű-és számkombinációt.

A) Vízivár B) barokk kastély rokokó stílusú építészeti díszítéssel

1

2

10.* A képen a garamszegi templom látható.

Olvasd el az alábbi állításokat, amelyek ehhez a helyhez kötődnek és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A templom a római-katolikus egyház tulajdona.
- b) A templom az evangélikus egyház tulajdona.
- c) A templom közelében áll a téglából épült harangláb.
- d) A templom épülete kereszt alakú.
- e) A templomot az úgynevezett „artikulusok” értelmében emelték.
- f) A templom közelében áll a fából készült harangláb.

11.* Állítsd párba Lőcse nevezetességeinek képeit azok nevével. Írd a válaszlapra a helyes betű – és számkombinációt.

A) Gimnáziumi templom B) Szent Jakab-templom C) Városháza D) Sarlós Boldogasszony-templom.

1

2

3

4

12.* Az alább felsorolt lőcsei templomok közül némelyek még a gótika idején épültek. Sorold fel a válaszlapon, melyek épültek a gótika idején és melyek nem épültek a gótika idején.

- 1) Sarlós Boldogasszony-templom
- 2) Szentlélek-templom (minorita)
- 3) Gimnáziumi - templom
- 4) Szent Jakab-templom

13.* Írd a válaszlapra helyesírási hiba nélkül a város jelenlegi nevét, amelyben Európa legmagasabb gótikus faoltára található.

14.* Jelöld meg (karikázd be) a válaszlapon, hogy az alább felsorolt épületek közül melyik régebbi és melyik fiatalabb, mint a lőcsei Szent Jakab – templom.

- a) A selmecebányai Kálvária
- b) A garamszegi fatemplom
- c) A selmecebányi víztározók, mesterséges tavak (tejch)
- d) A selmecebányai Új Vár
- e) A hervartói fatemplom
- f) A selmecebányai Klopacska

15. Állítsd párba a szláv isteneket a hatáskörükkel. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

- a) Perún 1) nyájak védője, az állatok és az állattenyésztés istene
- b) Mokosa 2) villámlás és az ég istene
- c) Velesz 3) a tél és a halál istennője
- d) Morena 4) a Föld és a termés istennője

16. Olvasd el az alábbi állításokat hazánk szláv elődeiről és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy nem. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A szlávok gyakran laktak földbe mélyített lakóhelyeken, melyeket „zemnice“-nek neveztek.
- b) Kezdetől fogva fazekaskorongon készítettek kerámiát.
- c) Szláv elődeink a 8. században hüvelyesekből, gabonafélékből és krumpliból készült kásával táplálkoztak.
- d) Az ételeiket mézzel édesítették, melyet mézrablással, erdei méhészettel -brtníctvo- nyerték.
- e) A termesztett gabonafélék egy részét gabonabarlangokban tartották.
- f) Az egyes törzsek élén a főnök – vladyka – állt.

17. Írd az uralkodó neve mellé a területet, ahol uralkodott. Az uralkodó neve mellé több területet is írhatasz. Írd a válaszlapra a helyes szám- és betűkombinációt.

Urakodók:

- 1) Pribina
- 2) Mojmir
- 3) Koceľ

Terület:

- A) Nyitra folyó környéke
- B) Morva folyó környéke
- C) Balaton környéke

18. Az alábbi meghatározások szerint írd helyesírási hiba nélkül a válaszlapra Nagy-Moravia két uralkodójának nevét. Segít a mellékelt kép, amelyen az egyik uralkodó újkori lovasszobra látható. Lehetőleg írd az uralkodó nevéhez a sorszámot is.

a) Uralkodása idején Nagy-Moravia területére érkezett Konstantín és Metód.

b) Uralkodása idején Nagy -Moráviának legnagyobb volt a területe.

19. Írd helyesen a válaszlapra annak az uralkodónak a teljes nevét és sorszámát, amelyik korábban uralkodott.

a) I. István vagy Orseolo Péter

b) I. László vagy I. András

c) II. Endre vagy IV. Béla

d) Károly Róbert vagy I. Lajos

20. A képen az egyik várat látni jelenlegi állapotában a mai Szlovákia területén, amelyik ellenállt a tatárok (mongolok) támadásának. Ámde több ilyen vár létezett.

Az alább felsorolt lehetőségek közül válaszd ki azt a három várat, amelyiket nem tudták a tatárok bevenni. Írd a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

a) Pozsony, Trencsén, Sáros

c) Pozsony, Nyitra, Füle

b) Pozsony, Nyitra, Trencsén

d) Pozsony, Trencsén, Füle

21. Az alább felsorolt lehetőségekből alkoss két csoportot. Az egyik csoportba írd azokat a kiváltságokat, amelyekkel rendelkeztek a középkori Magyarország városai és polgárai, a másik csoportba sorold azokat a kiváltságokat, amelyekkel nem rendelkeztek. A válaszlapra írd a megfelelő betűjeleket.

- a) bíróválasztás joga
- b) adómentesség joga
- c) joguk volt nem fogadni az uralkodót városlátogatása során
- d) mérföldjog
- e) plébánosválasztás joga
- f) szabad költözködési jog
- g) lerakati jog

22. A képen az egyik 14. századi szlovákiai vár felső részének képzeletbeli rekonstrukciója látható.

Írd helyesen a válaszlapra:

- a) A főnemes nevét, aki a 13. és 14. század fordulóján ezt a várat székhelyéül választotta. (Egy kezdőbetűt feltüntettünk a válaszlapon)
- b) Kelet - szlovákiai főnemes család, aki a 14. század elején a fent említett várúr seregeinek segítségével harcolt a magyar király ellen.
- c) A Kelet -szlovákiai település mai neve, amely mellett 1312-ben a magyar uralkodó és a lázadó nemesek között zajlott a csata .

23. A középkor folyamán a magyar trónra több uralkodó dinasztia és család királyai kerültek. Írd helyesen a válaszlapra, melyik család uralkodott Magyarországon előbb.

- a) Anjou-ház vagy a Jagelló-ház
- b) Arpádok vagy a Luxemburgi-ház
- c) Habsburgok vagy a Luxemburgi-ház
- d) Jagelló-ház vagy az Arpádok
- e) Luxemburgi-ház vagy az Anjou-ház

24. Az alább felsorolt események közül válaszd ki azt a hármat, amely Korvin Mátyás uralkodása alatt történt. Írd a válaszlapra a helyes válaszok számjeleit.

- 1) az Academia Istropolitana egyetem megalapítása
- 2) Dózsa György parasztfelkelése
- 3) a huszita háborúk vége Csehországban
- 4) a bratríkok seregének végleges legyőzése
- 5) a Fekete Sereg zsoldoshadsereg megalakulása
- 6) a törökök ellen vívott nikápolyi csata

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Redaktorka: Mgr. Janka Aghová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2022

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády